

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVIII. št. 137 (14.228)

Trst, torek, 16. junija 1992

Med možnimi kandidati tudi Segni Scalfaro odločen v kratkem izbrati novega mandatarja

RIM — Predsednika republike čakajo še danes in jutri preostala srečanja s predstavniki političnih sil, vendar pa je že skoraj gotovo, da bo nato najkasneje v četrtek Scalfaro potegnil črto pod posvetovanja in izbral mandatarja za sestavo nove vlade. Tak je bil vsaj vtis, ki sta ga posredovala Caveri iz mešane parlamentarne skupine in Ebner iz SVP po večrajšem srečanju na Kvirinalu. Kaže tudi, da je odpadla možnost razširitve štiristrankarske večine še na DSL in PRI, vse bolj strma pa naj bi bila pot tudi za Craxija.

Toda tema, v kateri tavajo stranke, ni nič bolj redka kot prej. Na eni strani obstaja Craxijeva kandidatura, ki jo zagovarja PSI, na drugi strani pa KD vztraja pri razširitvi štiristrankarske koalicije in jutri namerava predsedniku Scalfaru ponuditi spisek kandidatov za mandatarja, ki bodo vsi iz vrst KD, pa čeprav

demokristjani trdijo, da so pripravljene razpravljati tudi o drugih kandidatih. Eden od možnih kandidatov je Mario Segni, kar podpirajo tudi nekateri v KD, veliki zagovornik Segnija pa je Marco Pannella. Segni naj bi vodil vlado tako imenovanega preobrata z novimi ljudmi in novo vsebino, kar zahteva tudi minister Rognoni, s tem pa se strinja tudi La Malfa, ki je ponovil, da bi bili republikanci v takem primeru pripravljeni sodelovati. Po mnenju Pannelle bi »Segnijevo vlado« lahko podprla tudi DSL, kjer sta se včeraj ločeno sestali notranji struji. Occhettova struja se strinja s tajnikom in meni, da »vlade preobrata« še ne bo, strinjali pa so se tudi, da je treba v stranki sproti ocenjevati vsak signal v tej smeri. Bolj jasni so bili »miglioristi«, ki so od tajnika Occhetta zahtevali, naj DSL da pobudo za sestavo vlade.

Milošević postavil za državnega poglavarja svojega navdihovalca Beograjski parlament izvolil Čosića za novega predsednika

Medtem ko so volili predsednika, se je na beograjske ulice zgrnilo na tisoče študentov, ki so zahtevali odstop Miloševića in njegovih

Milošević, Čosić in Bulatović po izvolitve pisatelja za predsednika ZRJ

LJUBLJANA — 71-letni srbski pisatelj Dobrica Čosić je včeraj postal prvi predsednik Zvezne republike Jugoslavije, ki jo je nedemokratski vzpostavil Miloševićev režim, potem ko je s svojo nasilno unitaristično politiko razbil nekdanjo Jugoslavijo in zanetil vojne na njenih tleh.

Milošević je v obupnem poskusu, da po hudih notranjepolitičnih in zunanjepolitičnih ter vojaških polomih njegove politike iz Srbije in Črne gore vzpostavi novo Zvezno republiko Jugoslavijo, ki pa je razen peščice držav, nihče ne priznava. Na pobudo ZDA in drugih držav je ravno zdaj v teku postopek, da novi Jugoslaviji ne bi priznali kontinuitete z nekdanjo Jugoslavijo, kar bi pomenilo tudi njeno avtomatično izključitev iz vseh mednarodnih organizacij, vključno z OZN. Milošević je sa-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

S postavitvijo spominskega obeležja na Travniku v Gorici Po treh stoletjih punt sprejet v uradno goriško zgodovino

GORICA — Skoraj tri stoletja po krvavi zadušitvi upora tolminskih kmetov aprila 1714 je Gorica v nedeljo poravnala dolg z zgodovino. Na Travniku, glavnem mestnem trgu, kjer je fevdalni rabelj nekoč obglavil 11 voditeljev punta, so v nedeljo na pobudo urednikov večjezičnega časopisa Isonzo-Soča odkrili obeležje, ki brez vsake retorike spominja na dogodek. Za to so bila potrebna štiri leta prigravarjanj in polemik. Preproste slovesnosti ob odkritju so se udeležili predstavniki krajevnih uprav in javnega življenja ter številni slovenski in italijanski občani, ki so povsem osamili peščico nadležnih misovskih provokatorjev.

Na sliki (Foto Marinčič): odkritje spominskega obeležja tolminskim puntarjem

NA 8. STRANI

Jegor Gaidar od včeraj vršilec dolžnosti ruskega premiera Danes prvi vrh Bush-Jelcin

MOSKVA, WASHINGTON — Pred začetkom današnjega prvega vrha med predsednikom Rusije Jelcinom in predsednikom ZDA Bushem v Washingtonu je ruski voditelj včeraj za vršilca dolžnosti ministrskega predsednika imenoval Jegorja Gaidarja in se tako odrekel eni od obeh vodilnih funkcij v državi, predsednika države in predsednika vlade. Na ta način je najbrž Jelcin hotel nekoliko pomiriti javno mnenje doma, pa tudi potrditi, da z radikalnimi gospodarskimi reformami misli resno. Gaidar je namreč »oče« ruskega načrta za transformacijo realsocialističnega gospodarskega modela nekdanje SZ v tržno kapitalistično gospodarstvo.

Od današnjega in jutrišnjega vrha, prvega po padcu komunizma in razpadu SZ, pa Jelcina najbrž ne more preveč pričakovati. Američani namreč od Rusov zahtevajo popolno uničenje raket z več jedrskimi konicami, česar pa Rusija ni pripravljena stori-

ti, saj ponuja le dvotretjinsko zmanjšanje števila teh raket, »ker ne želi postati drugorazredna jedrska sila.« Poleg tega se bosta državnikata skušala dogovoriti o zmanjšanju števila taktičnih medcelinskih raket na po 4.700, govor pa bo tudi o tako imenovani vojni zvezd, zavezništvu in sodelovanju pri vesoljskih raziskavah in morebitnem skupnem poletu s shuttleom, ki naj bi pristal na sovjetski vesoljski postaji mir.

Seveda pa je za Jelcina izredno pomemben gospodarski del vrha. Tu pa vsaj za zdaj ne bo dobil še niti dolarja od 24 milijard, kolikor jih je Zahod obljubil Rusiji. Pred vrhom so sicer pričakovali, da bodo ZDA Jelcinu že ponudile pomoč v višini 12 milijard dolarjev, toda v težkem domačem položaju kongres te pomoči sedaj še ni odobril. Namesto drugega »Marshallovega plana« pa se bo moral Jelcin vsaj za zdaj zadovoljiti s statusom najbolj privilegirane partnerja in s sporazumi za ameriške investicije.

Slovenija zadovoljna s svojim nastopom na konferenci v Riu

BOGO SAMSA

LJUBLJANA — Slovenska vladna delegacija je po mednarodnem svetovnem zasedanju o ekologiji v Riu včeraj izčrpano, toda istočasno osredotočeno, govorila o zaključkih in posledicah za Slovenijo. Predsednik vlade dr. Janez Drnovšek je imel celo vrsto dvostranskih razgovorov na najvišji ravni. Povsod je prišla do izraza pozornost in simpatije do nove države Slovenije. Tako je bilo v razgovoru z ameriškim predsednikom Bushem, s katerim so govorili še posebej o vključevanju v svetovne finančne ustanove, kot v razgovoru z generalnim tajnikom OZN Butrosom Galijem, katerega so zanimala slovenska mnenja o vojni v BIH in reševanju krize na bivšem jugoslovanskem prostoru. Še zlasti so bili pomembni in konkretni razgovori o približevanju Slovenije Evropski skupnosti.

Zunanji minister Dimitrij Rupel pa je obravnaval nekatere konkretne dosežke pri vzpostavljanju diplomatskih stikov zlasti z državami tretjega sveta in dejstvo, da je Slovenija temeljito izkoristila ugodno okoliščino mednarodnega zasedanja, na katerem je bila prisotna tako velika množica predsednikov vlad in zunanjih ministrov. Turčija je na primer Slovenijo obvestila o podrobnostih zasedanja muslimanskih držav, ki bo v sredo v Istanbulu, kjer bodo obravnavali »trde« akcije v Bosni in Hercegovini, da se konča vojna in zaščiti muslimansko prebivalstvo.

Predsednik Drnovšek je v zaključku tega dela tiskovne konference poudaril načelno stališče slovenske delegacije, ki je skušala Slovenijo predstaviti kot samostojno in urejeno državo, ki je sposobna preživeti. To je država,

ki je že izdelala svoj gospodarski program. Do sedaj so Slovenijo prepogosto obravnavali v sklopu nekdanjih jugoslovanskih držav, tokrat pa je to že bila povsem samostojna država, ki je povsem normalna, s samostojnim gospodarskim programom.

Minister za zaščito okolja Jazbinšek pa je seveda obravnaval srečanje na vrhu predvsem iz zornega kota namena in rezultatov srečanja, ki so bila posvečena zaščiti okolja. Storjen je bil zgodovinski preokret, saj se je »zgodila doktrina okolja«, ki je postala obveza svetovne organizacije. Na zasedanju je v resnici šlo za dve sporedni razpravi: na ravni znanosti, strokovnjakov in specializiranih svetovnih organizacij in nato na isto temo na ravni držav, ko so sodelovali predsedniki vlad, zunanji ministri in za ta vprašanja zadolženi ministri številnih vlad. Na tej ravni je torej bil sprejet obsežen dokument in na tej ravni je bila ustanovljena posebna komisija OZN, ki se bo priključila vsem ostalim in torej ta vprašanja ne bodo več obravnavana na ravni gospodarske komisije bolj oddaljeno, podrejeno in na splošno.

Slovenija je aktivno sodelovala, njen razvoj je že vsklajen s temi načeli.

Minister Jazbinšek je tudi povedal, da je sodelovala delegacija Jugoslavije, da so predstavniki Črne gore skušali svojo deklaracijo o ekološki Črni gori pretvoriti v mednarodni dokument. Vse to ni uspelo, nihče jih ni preveč upošteval, nastopili sta samostojno samo Hrvaška in Slovenija, formalno pa niso zaostrovali odnosov z ostankom Jugoslavije, čeprav ni bilo mogoče iti mimo omenjanja vojne na Hrvaškem, kar je naredil generalni sekretar OZN in na kar je dvorana burno ploskala.

Kljub sporazumu med Unproforjem in Srbi sarajevsko letališče še ne deluje

Srbske oborožene enote kršijo tudi zadnje premirje v Sarajevu

LJUBLJANA — Le malokdo v Sarajevu verjame, da bo premirje, ki naj bi se začelo včeraj ob šestih, tudi zares obveljalo. Na posamezne dele Sarajeva so namreč še naprej padale granate, o nadaljevanju napadov pa so poročali tudi iz številnih drugih bosansko-hercegovskih mest. Precej razlogov za pesimizem pa daje tudi dvoumna izjava srbskega vodje dr. Karadžića, ki je pred nekaj dnevi prvi predlagal to premirje oziroma enostransko srbsko prekinitev sovražnosti, da bodo to premirje spoštovale vse sile, ki so pod njegovo kontrolo, medtem ko je druge srbske enote samo pozval, naj ravnajo enako. Nekateri so to takoj ocenili kot nov Karadžićev poskus, da bi zavajal domačo in svetovno javnost in sebe po eni strani prikazoval v dobri luči, drugi strani pa z enotami, ki niso pod njegovo kontrolo, nadaljeval z napadi. V soboto zvečer so predstavniki srbskih sil v BiH in predstavniki Unprofor podpisali sporazum o deblokadi sarajevskega letališča, ki naj bi ga usposobili za dovoz humanitarne pomoči čedalje bolj izmučenim prebivalcem Sarajeva in drugih bosansko-hercegovskih mest.

Odprtje letališča naj bi potekalo v treh fazah. V prvi fazi naj bi obnovili premirje, v drugi fazi pa naj bi obe vojskujoci se strani umaknili protiletalske topove izven dosega letališča. Takoj nato naj bi Varnostni svet Združenih narodov proučil možnost za odprtje letališča, hkrati pa naj bi letališče prišlo pod kontrolo enot Unproforja.

Preko vikenda so prihajala najbolj dramatična poročila iz Tuzle, kjer so srbske sile začele z artilerijskimi napadi v neposredni bližini tovarn kemične industrije. Direktor kemične industrije »Polihem« Adem Tucaković je izjavil, da je v vseh obratih te tovarne 3337 ton zelo nevarnih surovin in izdelkov. Tako imajo v skladiščih 500 ton klora in 50 ton živega srebra. Rušenje skladišča klora bi, po besedah direktorja Tucakovića, povzročilo pravo ekološko katastrofo: na stotisoče ljudi bi umrlo, najmanj milijon ljudi pa bi imelo daljši čas zdravstvene težave. Posledice katastrofe v Tuzli bi čutili tudi posamezni predeli Hrvaške, Slovenije in Srbije. Iz Tuzle so že pred časom opozorili vlade največjih evropskih držav in ZDA o tem, kakšno nevarnost bi lahko povzročili napadi na njihove kemične tovarne. Ustrezne informacije in opozorila so bila posredovana tudi predsedniku Srbije Slobodanu Miloševiću.

Iz ZDA napovedujejo še večji diplomatski pritisk na Beograd, predvsem pa nadaljujejo s svojo akcijo, da se »novi Jugoslaviji« ne prizna nasledstvo stare Jugoslavije, ki je ni več. To pa pomeni, da bi morali Srbija in Črna gora zaprositi za članstvo v mednarodnih organizacijah na enak način, kot so to morale storiti Slovenija, Hrvaška, Bosna in Hercegovina in Makedonija, in pred tem izpolniti tudi vse pogoje, potrebne za sprejem.

Sarajevo je še naprej brez elektrike in vode, pretrgane pa so tudi zveze s svetom. S pomočjo radijskih zvez pa je bilo včeraj po dolgem času v Ljubljano vendarle posredovano sporočilo bosansko-hercegoveškega ministrstva za informacije, ki podrobneje govori o razmerah v Bosni in Hercegovini. To poročilo, ki so ga včeraj zvečer prebrali na Radiu Slovenija, govori vendarle o tem, da je bilo po roku za premirje v Sarajevu nekoliko mirnejše in da mesto ni doživelo topovskih napadov tako kot prejšnje dni. Pač pa so iz drugih virov poročali o spopadih v nekaterih predmestnih delih Sarajeva in o zelo hudih bojih v Mostarju. Splošnem pomanjkanju različnih prehrabnih predmetov in industrijskih proizvodov se je zdaj pridružilo še pomanjkanje kvasa.

Tako Sarajevo ostaja tudi brez kruha.

Predsednik predsedstva Bosne in Hercegovine Alija Izetbegović in predsednik Hrvaške dr. Franjo Tuđman sta v skupni izjavi dejala, da je treba odnose v Bosni in Hercegovini urediti tako, da bodo ustrezali vsem trem narodom, ki živijo v njej. Prav tako je Tuđman poudaril, da Hrvaška podpira samostojnost Bosne in Hercegovine, Izetbegović pa se je zahvalil za pomoč, ki jo je doslej Hrvaška izkazovala Bosni in Hercegovini. Na ministrskem sestanku dvanajsterice zunanjih ministrov Evropske skupnosti v Luksemburgu so spet odložili sklepanje o mednarodnem priznanju Makedonije. Grčija še naprej trdovratno nasprotuje temu, da bi Makedonija postala samostojna država s svojim sedanjim imenom, ki si ga zgodovinsko lasti samo Grčija. Grčija očitno ni hotela sprejeti kompromisne rešitve, po kateri bi se Makedonija preimenovala v Novo Makedonijo ali Slovansko Makedonijo. Zdaj naj bi odločitev o Makedoniji sprejeli na vrhunskem sestanku Evropske skupnosti konec junija v Lizboni. Zunanji ministri so se včeraj seznanili z razmerami v Bosni in Hercegovini in podprli napore za deblokado sarajevskega letališča. Prav tako so poudarili potrebo, da se čimprej nadaljujejo pogovori med predstavniki vseh treh nacionalnih skupnosti v Bosni in Hercegovini o prihodnji notranji ureditvi države, pri čemer očitno vztrajajo pri sklepih, ki so jih predstavniki treh skupnosti sprejeli na enem izmed sestankov v Lizboni o regionalizaciji BiH. (NIA)

Vsakdanji prizor v Sarajevu: na desetine pogrebov na dan

(Telefoto AP)

● Čosić

NADALJEVANJE S 1. STRANI

njal o nadvladi nad celotno Jugoslavijo in o veliki Srbiji. Če bi se njegovi načrti, zaradi katerih je potegnil toliko avanturističnih in nepojmljivih potez, uresničili, potem bi zagotovo na mesto predsednika takšne nove Jugoslavije pretendiral on sam. Tako pa je »čas« pravzaprav pripadla Miloševićevemu idejnemu vzorniku in zavezniku v sanjah »o Veliki Srbiji in njenem povrnjenem ugledu in časti«. Tisto, kar je na literarnem področju in v političnih razpravah Dobrica Čosić risal kot »veličino Srbije« in hkrati kot »tragedijo« in krivico proti Srbiji, je Milošević hotel na silo udejaniti in spremeniti v praksi. Pravzaprav bi bilo težko soditi, kdo od obeh ima več zaslug za eksplozijo nacionalizma in nacionalno divjanje med Srbi. Dobrica Čosić je tudi avtor znanega reka o Srbih kot »večnih zmagovalcev v vojnah in večnih poražencih v miru«, s čimer je aludiral na krivice, ki naj bi jih drugi narodi in države vedno prizadejale Srbom. Zdaj Čosić in Milošević doživljata Srbijo tudi kot »poraženca v vojnah«.

Miloševića je zvezni parlament izvolil kot edinega kandidata za predsedniško mesto s 154 glasovi od 169 možnih. V svojem prvem govoru je Čosić poudaril, da Srbija ne bo prenehala skrbeti za Srbe na Hrvaškem in v Bosni in Hercegovini, hkrati pa je dejal, da morajo v prihodnosti vsi Srbi zaživeti v skupni državi. Do česa je takšna Miloševićeva zahteva pripeljala Srbijo in Srbe, vidijo zdaj vsi. Kaj si pod tem zamišlja Čosić, pa bo moral še pojasniti, v kolikor si vsega skupaj ni samo sposodil pri Miloševiću.

Ravno na dan, ko so vzpostavljali novega predsednika »Nove Jugoslavije«, je demonstriralo 10.000 beograjskih študentov in zahtevalo formiranje nove vlade narodne rešitve in odstop Miloševića. Neznana »fronta« grozi tujim dopisnikom v Beogradu, na dopisnic londonskega Timesa Desso Trevisan pa so v soboto že poskušali atentat in jo pri tem ranili.

Ameriško zunanje ministrstvo je vsem ameriškim državljanom na območju Srbije in Črne gore ter diplomatskim uslužbencem, ki »niso neobhodno potrebni«, ukazalo, da čimprej zapustijo ti dve republiki. (NIA)

V Marsali ubili mafijskega šefa

MARSALA (TRAPANI) — Na Trgu Ponticello v Marsali sta včeraj dva neznanca na motorju ubila domnevnega mafijskega bossa, 69-letnega Giovannija Zichittello, ki naj bi vodil istoimensko mafijsko bando. Zichittello se je preko trga peljal z vespo, nanj pa je štiri strele izstrelil neki moški, ki je sedel za voznikom motornega kolesa vrste enduro, s katerim sta se morilca pripeljala in takoj po uboju tudi pobegnila. Ko je odjeknil zadnji strel, se je morilec obrnil do mimoidočih in zavpil: »Tukaj ukazujemo mil!«. Zato preiskovalci menijo, da gre uboj Giovannija Zichittello pripisati obračunavanju med tolpo Zichittella in rivalsko mafijsko bando Bua-Curatoła, ki je v zadnjih mesecih utrpela številne izgube.

Ubiti mafijski boss je bil brat 60-letnega Gaspara, ki so ga ubili 15. maja letos in oče Carla ter Ignazia, ki sta bila tudi člana istoimenske mafijske bande. O klanu Zichittella sta obširno govorila mafijska ske-sanca Spatola in Calcara, ki sta ta klan označila kot enega vodilnih na področju Trapanija. Na podlagi teh izjav so prejšnji mesec tudi aretirali oba brata. Klan Zichittella naj bi bil po trditvah Calcare vpleten v obsežno trgovino z mamilami med Sicilijo in severno Italijo ter še posebej s Turinom, kjer sta Carlo in Ignazio nekaj časa tudi živela. Poleg tega pa naj bi bila ta mafijska tolpa tudi naročnik mnogih ubojev, ki naj bi jih izvedel Matteo Giacalone, ki je bil eden najbolj vdanih plačancev »strica Vannija«, kot so Giovannija Zichittello imenovali.

Japonski socialistični poslanci iz protesta množično odstopili

Bavarska CSU noče sodelovati z republikanerji

BONN — Bavarska krščansko-socialna unija CSU je zavrnila predlog skrajne desnice, tako imenovanih republikanerjev, po političnem zavezništvu. To je za nemško tiskovno agencijo Dpa izjavil generalni sekretar CSU Huber, ki je poudaril, da v prihodnosti »ne vidi možnosti za koalicio niti za kakršnokoli drugo obliko sodelovanja z republikanerji.« Huber je še dejal, da njegovo gibanje noče imeti opravka »s političnimi ekstremisti.« Konec prejšnjega tedna je namreč vodja republikanerjev Schoenhuber na kongresu stranke pozval CSU, naj se odreče tradicionalnemu zavezništvu s Kholovom CDU in liberalci in se vsaj na Bavarskem poveže z njimi.

TOKIO — Japonski socialistični poslanci so množično odstopili iz parlamenta, potem ko je spodnja zbornica odobrila zakonski osnutek, ki dovoljuje vladi, da pošilja japonske čete v tujino. Osnutek je prejšnji teden že odobril senat. Japonske čete se bodo tako lahko udeležile na primer odprav pod zastavo OZN tudi onkraj japonskih meja.

V svoji izjavi je tajnik japonske socialistične stranke Tanabe napovedal odstop vseh 137 socialističnih poslancev, s čimer je hotel prisilit vlado, da razpiše nove volitve. Konec julija je že predvidena delna obnovitev zbornic, socialisti pa bi hoteli, da vlada sploh razpiše predčasne volitve, tako da bi se volilci izrekli o zadnjih vladnih izbirah, ki so med levico naletele na dokajšnje negotovanje. Odobritev osnutka v senatu je povzročila prejšnji teden zaskrbljene reakcije v marsikateri državi Daljnega vzhoda, kjer se še spominjajo grozot, ki so jih japonske čete zagrešile med drugo svetovno vojno. Bil je tudi več množičnih protestov v Koreji in na Filipinih, kjer so še zlasti proti temu, kar bi lahko bilo ponovno razraščanje in bohotenje japonskega militarizma.

Socialisti so v povojni politični zgodovini že večkrat zagrozili z množičnim odstopom, to pa je prvič, da so svojo grožnjo uresničili, potem ko so skušali z vsemi sredstvi, ki jim jih dopušča pravilnik parlament, preprečiti odobritev zakona. Ustavni iter je trenutno še dokaj neznan, kaže pa, da bi predsednik spodnjega doma lahko odstop zavrnil ali pa ga dal na glasovanje v zbornici.

Mandela bo vodil črnsko mobilizacijo zoper vlado

JOHANNESBURG — Med južnoafriško vlado in predstavniki črnskega ANC so v teku mrzlična posvetovanja, da bi preprečili napovedano merjenje sil, ki bi od danes lahko spravilo deželo v kaos. ANC je namreč napovedala množično mobilizacijo vsega črnskega prebivalstva, da bi dosegli obnovitev pogajanj o spremembi ustave in oblikovanju začasne vlade nacionalne enotnosti. Če se zadeva ne bo končala z dogovorom, bo vodja ANC Nelson Mandela nocoj na stadionu Orlando v Sowetu dal znamenje za vsesplošno mobilizacijo. Na to možnost je vlada že odgovorila z mobilizacijo nekaj tisoč belih rezervistov, kar pa je ANC označil kot vojno napoved zoper ljudstvo.

Protest pripravlja ANC skupaj z južnoafriškimi komunisti, niso pa pristopile druge črnske organizacije, ki se prav tako borijo za pravice domorodcev. Tako so na primer Zuluji napovedali, da se ne bodo udeležili mobilizacije.

V Libanonu osvobodili še zadnja zahodna talca v rokah teroristov

BEJRUT — Libanonski hezbollahi so včeraj zvečer končno izpustili dva nemška talca, Thomasa Kemptnerja in Heinrischa Strübiga. Do tega razpleta je prišlo po napornem dnevu pogajanj med posebnim odposlancem OZN Piccom in ugrabitelji, za katerimi se skrivajo iranski fundamentalisti. Ni torej nobeno presenečenje, da je prav iranska agencija IRNA prva objavila vest o njuni izpustitvi. Za sedaj se sicer ne ve, če se je

Picco sestal tudi z Abdelom Hadijem Hamadijem, odgovornim za varnost pri tej teroristični organizaciji, ki je ugrabitev tudi organiziral in tako skušal doseči osvoboditev dveh svojih mlajših bratov, ki sta v nemškem zaporu zaradi terorističnih dejanj. Oba nemška državljanca, ki sta bila zadnja zahodna talca v rokah teroristov, so ugrabili maja 1989, ko sta se mudila v Libanonu kot člana neke človekoljubne organizacije.

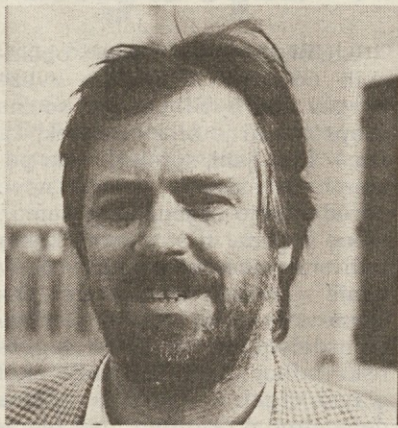
Predlog LpT o oblikovanju nove upravne koalicije je v središču pozornosti raznih strank

Za »odbornika« Cuffara in Treua Zeleni proti izključitvi SSK in proti vključitvi fašistov

je upravna večina z MSI neizvedljiva

Predlog LpT za tako imenovano koalicijo državljanov, ki bi združevala predstavnike vseh strank razen SSK, je zbudil v javnosti in med strankami precejšnjo pozornost. Med prvimi so ta predlog uradno ocenili liberalci, ki ga sicer formalno ne zavračajo, so pa mnenja, da morajo koalicije sloneti najprej na konkretnih programih. To mnenje je precej razširjeno tudi v drugih strankah, kjer je vsekakor marsikdo prepričan, da si je hotela Lista s to spretno potezo samo utrditi položaj pred morebitnimi novimi upravnimi volitvami. Kakorkoli že, to je danes edini predlog za oblikovanje novih uprav, kar pomeni, da so sedaj na potezi drugi, začeni s PSI, KD in DSL.

Melonarji, kot znano, predlagajo, da bi bila v občinski odbor prvi v povojni zgodovini izvoljena komunist in danes član SKP Antonino Cuffaro ter bivši komunist, danes član DSL oziroma »Demokratske zveze Trst za Evropo« Roberto Treu. Prvi naj bi bil izvoljen za odbornika za gradnje in za gradbena dovoljenja, bivši pokrajinski tajnik CGIL pa bi postal občinski odbornik za osebje. »Osebnostno mislim, da bi bilo treba narediti vse, da bo to mesto čimprej dobilo politično koalicijo. Vsaka večina pa mora biti kolikor toliko politično in pravno gledano homogena, predlog LpT pa res ne vodi v to smer,« nam je povedal Cuffaro, ki se sprašuje kakšno bodočnost bi lahko imela uprava

Roberto Treu

brez vsakršnega programa in z enim odbornikom MSI. »Prav gotovo bo treba stremeti po sposobnih in kvalitetnih upraviteljih, s čimer se strinjam z LpT, ne morem pa si zamišljati uprave, ki nima nobene programske kohezije. Predlog, da se mi poveri odborniško mesto ocenjujem le kot znak spoštovanja do mojega dosejanega dela in najbrž tudi do stranke, ki jo zastopam, in nič več. Morda pa je to vendarle dokaz, da se tudi pri nas počasi rušijo predsodki do komunistov,« nam je še povedal voditelj SKP.

»Vsi se moramo potruditi, da bo to mesto dobilo učinkovito upravo, če se preveč razigramo pa tvegamo, da se osmešimo,« nam je povedal Treu, ki je - podobno kot Cuffaro - mnenja da je treba vsa-

Antonino Cuffaro

kršno soočanje začeti najprej pri programih. »Ni res, da smo v Trstu vsi enaki, vsakdo izmed nas ima svojo osebno in politično zgodovino in je nosilec določenih vrednot. V predlogu LpT vidim kot edino pozitivno dejstvo morda to, da skuša pogajanja izločiti iz dušljivega objema strank. Drugače se mi zdi ta rešitev neizvedljiva in demagoška. Pomislimo samo na velike teme, kot so antifašizem, pravice Slovencev in manjšine, o katerih imajo predlagani odborniki zelo različna in tudi popolnoma nasprotna gledanja. Jaz npr. ne bi mogel sedeti v odboru z ljudmi, ki trdijo, da so begunci iz nekdanje Jugoslavije sinovi in hčere tistih, ki so odgovorni za fojbe,« nam je še povedal Treu.

S.T.

Deželni novinarji izvolili nov odbor zbornice FJK

V nedeljo so novinarji Furlanije-Juljske krajine po drugem nizu volitev izvolili nov deželni odbor deželne novinarske zbornice, istočasno pa izbrali tudi svoje predstavnike za vsedržavni svet novinarske zbornice. Nedeljska balotaža je bila potrebna, ker je na volitvah, ki so bile teden prej premalo kandidatov prejelo zahtevano število glasov.

Novo deželno vodstvo novinarske zbornice bodo sestavljali poleg bivšega predsednika Silvana di Varma, ki je bil izvoljen že prejšnjo nedeljo, še Pier Gaspardo, Ivan Fischer, Baldovino Ulcigrai, Franco Femia in Clemente Borando, publiciste pa bodo zastopali Natale Zuccuri, Ferdinando Comar in Mafaldo Cechet. V nadzorni odbor pa so bili izvoljeni Giovanni Comelli, Roberto Micalli in Secondo Libero Martinis (publicist). V vsedržavnem svetu zbornice pa bosta deželne novinarje kot doslej zastopala Dragomir Legiša in Paolo Rumiz, publiciste pa Giovanni Molina. V skladu s pravilnikom se mora novoizvoljeni deželni odbor sestati v osmih dneh in si porazdeliti funkcije.

Diracovo kolajno 1991 včeraj podelili ameriškem znanstveniku Mandelstamu

Ameriški znanstvenik Stanley Mandelstam s kalifornijske univerze Berkeley je prejel včeraj Diracovo kolajno za leto 1991. Pomembno priznanje, ki jo podeljuje miramarski Center za teoretsko fiziko, mu je podelil vodja Centra, nobelovec Abdus Salam. Nagrada je namenjena raziskovalcem, ki so se posebno izkazali na področju teoretske fizike visokih energij, to je znanstvenem področju, na katerem je še posebno blestel angleški znanstvenik Dirac.

Salam je v svojem nagovoru omenil, da je prejel Mandelstam visoko priznanje za svoje prispevke na področju aplikacije novih matematičnih instrumentov. Drugo letošnje Diracovo kolajno (vsako leto podelijo namreč po dve) bodo 28. julija podelili J. Goldstoneu z Massachusetts Institute of Technology.

V nedeljo v okviru Kmetijskega sejma prvič v tržaški občini Pri Gropadi odprli mejo

V Gropadi bodo drevi sklenili petdnevni Kmetijski sejem, praznik, ki sta ga letos drugič zapovrstjo priredila vaško Kulturno društvo in Gozdna zadruga Skala. S praznikom so se želeli domačini spomniti časov, ko je tudi v njihovem kraju cvetelo kmetijstvo, ko so imeli domačini večji in pristnejši stik z naravo, ko jih zobovje tehnološkega napredka še ni ukleščilo v kolesje moderne ere.

Kmetijstvo in stik z naravo sta bila rdeča nit letošnje gropske prireditve, ki je dosegla vrhunec v soboto in nedeljo. V soboto se je več kot 20 osnovnošolskih otrok udeležilo slikarskega ex tempora na kmetijsko tematiko. Otroške barvice in čopiči so naslikali pisan kmetijski svet kravic, vozov, kokoši, konjev, plugov, pa tudi modernejših traktorjev. Najboljši izdelki so bili še istega dne svečano nagrajeni.

V nedeljo je bilo veliko zanimanja za odprto mejo. Ob 8. uri so v Gropadi prvič v tržaški občini prosto odprli mejni prehod (gre za gropski blok, ki so ga s sprejetjem Osimskih sporazumov ukinitelj), skozi katerega se je do zaptja ob 17. uri podalo na razvedrilni in osvežujoč ekološki sprehod na Sezansko več kot 500 ljudi. Le-ti so zapeščili na sezansko cesto in se napotili do bivše smodnišnice po dolini Drage do Orleka, kjer so jih pogostili člani domačega balinarskega kluba Drama. Le-ti so nato popoldne vrnili obisk Gropajcem in se okrepčali na vaškem prazniku. Poleg pešcev se je pohoda udeležilo mnogo kolesarjev.

Vse kaže, da se je tudi v Gropadi »razpasla« prava vročica gorskih koles. O tem najbolj zgovorno priča podatek, da se je nedeljske orientacijske tekme okoli Gropade s tem tipom kolesa udeležilo kar 60 kolesarjev.

Včeraj so bili gostje Kmetijskega sejma plesalci skupine Club Diamante, drevi pa se bo praznik zaključil s pesmijo in plesom.

Na sliki (foto Križmančič) izletniki med nedeljskim pohodom skozi odprto mejo pri Gropadi.

Osnovnošolci so se izkazali v raznih veščinah, predvsem pa v živ žavu Športni dan sklenil pouk na Proseku

Tudi v sredo, 10. junija, to je na zadnji dan pouka, se je šolski zvonec točno oglasil in povabil učence osnovne šole na Proseku, naj se le odpravijo v svoje razrede. Tokrat pa šolski zvonec ni oznanil začetka navadnega pouka, marveč je osnovnošolce spomnil, da so na sporedu še zadnji napotki in pojasnila za pravilen potek »športnega dne«, ki so ga učitelji pripravili za prijeten konec šolskega leta.

Živžav, zvižganje, vpitje, vedro razpoloženje, navijanje, veselje, radost, prijetno vzdušje in podobni občutki so spremljali vse nastopajoče, ki so se pred nenaklonjenim vremenom zatekli v telovadnico preške srednje šole.

Kot prvi so se predstavili plahi, še nevešči, nekam okorni prvošolčki, ki so se vsekakor dobro izkazali v lažjem poligonu in zabavnih štafeti. Drugi razred se je predstavil s peščico nadobudnih telovadcev, ki so se z dokajšnjo mero samozavesti spoprijeli z različnimi težavami v izvajanju poligona in štafete.

Tudi za drugi cikelus je bil na vrsti poligon, ki je pa od učencev zahteval nekoliko več spretnosti v upravljanju žoge, preskakovanju kože, igri s kolebnicami in z drugimi pripomočki.

Ne bo odveč, če pripomnimo, da so pri zahtevnejših vajah tudi učenci tretjega, četrtega in petega raz-

reda pokazali vse svoje pridobljeno znanje in spretnost ter dosegli dobre rezultate.

Nikakor nista smela ob koncu nastopa izostati težko pričakovana razglasitev rezultatov in seveda zaslužno nagajevanje.

Če se je tekmovalni del športnega dne odvijal v prostorih srednje šole ob še praznih železnicah, kakor se spodobi za prave športnike, se je nagajevanje odvijalo v prostorih športnega društva F.C. Primorje za bogato obloženimi mizami. Spet je bilo ob razglasitvi rezultatov slišati vpitje, glasno navijanje, klice veselja in zvižganje, sploh živžav, ki je tako značilen za take in podobne prireditve. Tudi fotografi, ki se jih je zbralo kar pecejšnje število, so imeli veliko dela, da so lahko ujeli in ovekovečili trenutke nestrpnega pričakovanja, radosti in sreče.

Ce so učenci dali vse od sebe v tekmovalnem delu športnega dne, ni bila nič manjša vnema nekaterih očetov in mam, ki so z veliko mero požrtvovalnosti poskrbeli za »slavnostno kosilo«, katerega finančno breme so prevzeli starši V. razreda.

Ob zaključku prireditve so se organizatorji zahvalili, ki so na katerikoli način priskočili na pomoč in dali tako možnost otrokom, da so bili še zadnjič v tem šolskem letu skupaj v prijetni družbi.

V nedeljo po šolah pripravili vrsto razstav ročnih izdelkov

Nedelja, prva po zaključku pouka, je bila za naše šolarje in njihove starše zelo pomemben dan. V dopoldanskih urah so bile namreč v raznih šolah lepe razstave ročnih in likovnih izdelkov, ki so jih učenci pod vodstvom svojih učiteljev med šolskim letom naredili, potem pa so jih učiteljice lepo razmestile na razstavah. Posamezne razstave so si že takoj po odprtju s posebnim zanimanjem ogledali starši.

Takšno razstavo ročnih izdelkov so v nedeljo dopoldne prikazali otroci, ki obiskujejo državni otroški vrtec v Ricmanjih.

Priložnostno razstavo risb in ročnih izdelkov pa so v nedeljo v dopoldanskih in popoldanskih urah predstavili učenci osnovne šole na Proseku.

Lepo razstavo so svojim staršem in prijateljem šole pripravili tudi učenci in učiteljice OŠ Karel Destovnik Kajuh in otroški vrtec iz Gropade - Padrič. Bila je to tako bogata in lepo pripravljena razstava, da so je bili veseli razstavljalci, šolniki in seveda predvsem starši.

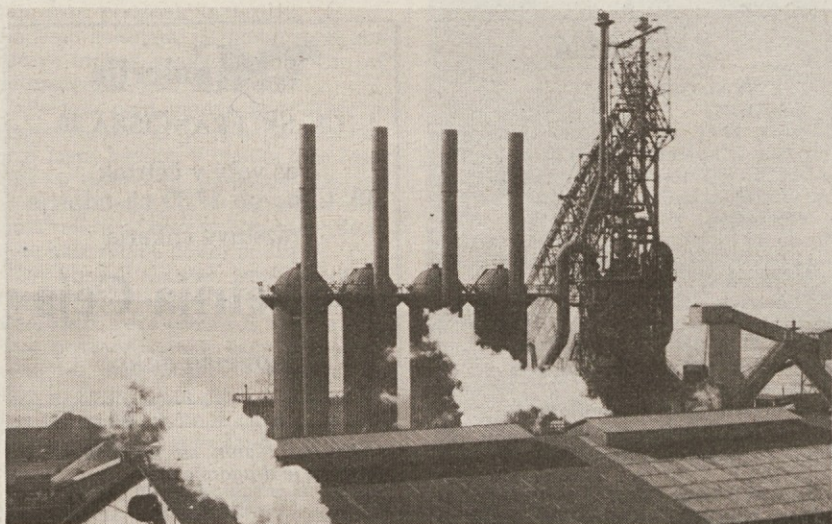
Fotografsko razstavo je pripravila osnovna šola iz Mačkolj in Prebenega, ki je po zasnovi in pripravi bila posebnost, če jo primerjamo drugim razstavam ob zaključku šolskega leta.

S svojo razstavo so se predstavili staršem in ljubiteljem slovenske šole tudi učenci COŠ Fran Venturini iz Boljunca. Pripravili so res izredno pestro zbirko likovnih in ročnih del, da so želi priznanje, ne samo staršem, temveč tudi širšega občinstva, ki si je razstavo ogledalo.

Nekatere šole se še pripravljajo na zaključne prireditve, na katerih se bodo v prihodnjih predstavile z različnimi programi, kot seveda tudi z razstavami ročnih in likovnih del. (NL)

Odobrili so nov industrijski načrt, niso pa zvišali glavnice Škedenjska železarna: delničarji sprejeli samo »polovično« rešitev

Včeraj se je sestala skupščina delničarjev družbe, ki upravlja škedenjsko železarno, da bi našla dokončno rešitev za izhod obrata iz hude finančne krize. Namesto dokončnega sklepa so se delničarji odločili le za polovičnega. S tem so še za teden (do prihodnje seje, ki bo v ponedeljek, 22. t.m.) odložili zvišanje glavnice. Javni pol naj bi upravljal družba Ilva, obsegal pa naj bi centralo koksatega premoga, terminal za razsuti tovor in električno centralo, ki jo še gradijo. Zasebni pol naj bi upravljal podjetnik Pittini, obsegal pa naj bi plavže in jeklarno. Delničarji so ta »novi industrijski plan« sprejeli soglasno. Pred udejanjenjem pa morajo rešiti še

nekaj tehnično-organizacijskih vprašanj, kot so vprašanje nakupov, prodaje, vzdrževanja. Šele ko bodo ta vprašanja razčiščena, bo mogoče govoriti o zvišanju glavnice, so menili delničarji. Ta vprašanja naj bi razrešili na prihodnji seji, 22. junija, ko naj bi tudi sklepali o zvišanju glavnice.

Sindikati kovinarjev včeraj niso bili zadovoljni s takim zavlačevanjem. Po eni strani so ugodno ocenili odobritev novega industrijskega načrta, pa čeprav bo povečal dohodkovne razlike med delavci različnih objektov. Odobritev novega plana pomeni dejansko ohranitev sedanjih de-

lovnih mest in opustitev dramatične rešitve: tehničnega stečaja podjetja. Po drugi strani pa se sindikati zavedajo, da bo delitev podjetja na javni in zasebni pol še poglobila dohodkovne razlike med uslužbenci (beri: zaposleni v objektih, ki jih bo upravljal javno podjetje, bodo prejeli več od kolegov, ki bodo zaposleni pri Pittiniju).

Sindikati so po današnji odložitvi skupščine delničarjev zahtevali od vodstva podjetja, naj jih čimprej sprejme (najkasneje do petka), da jih seznanijo z realnimi cilji lastništva. Skratka, nočejo čakati do ponedeljkove seje, da ne bi bili postavljeni pred izvršeno dejstvo...

V devinsko-nabrežinski občini Obrtna cona: SSK polemična do stališč DSL

Deželno upravno sodišče je v četrtek, 11. t.m., zavrnilo priziv naravnovarstvenikov proti lokaciji obrtne cone v občini Devin-Nabrežina. Ta odločitev je po mnenju tajnika devinsko-nabrežinske sekcije Slovenske skupnosti Antka Terčona, ki nam je poslal tiskovno izjavo, prizadela tudi DSL. Načelnik skupine Depangher namreč obvešča javnost, da se njegova stranka zavzema za premestitev cone v sam center vasi. »SSK ki dosledno zagovarja izbrano izhodišče celotnega občinskega sveta, ne more razumeti, kako lahko resna stranka, kot je bila bivša KPI in je sedanja DSL, sprejema stališča zelenih, ki se zavzemajo za zaščito zapuščenega kamnoloma, ki je že dolga desetletja služil za odlagališče bližnjim kamnolomom.«

Vsiljuje se misel - pravi Terčon - da ima ta kampanja za cilj edino napad na sedanjo upravo, v resnici pa gre to na škodo konzorcija obrtnikov, ki se mora vsak dan ubadati z novimi nepredvidljivimi težavami.

»Upam in želim, da se ta kampanja sedaj končuje, saj ni koristila niti volilnim rezultatom, pač pa, čisto nasprotno, povzroča škodo tako občinski upravi (sedanji in prejšnji) kot zlasti obrtnikom. Pri mnogih nerešenih vprašanjih naše občine je prav gotovo dokončna odobritev obrtne cone eden izmed pozitivnih občinskih sklepov, ki bo zjamčil obrtnikom delo v domačem kraju in ustvaril nova delovna mesta,« je še zapisal v svoji izjavi tajnik SSK.

Ujeli Bosanca z orožjem

Karabinjerji in finančni stražniki so včeraj aretirali nekega 35-letnega Bosanca, njegovega sopotnika, prav tako državljana BiH pa so prijavi sodstvu, ker sta v dvojnem dnu džipa, s katerim sta se pripeljala na mejni prehod v Bazovici, skrivala revolver znamke Beretta, okrog 60 nabojev in 10.500 ameriških dolarjev. Bosanca sta prihajala iz Iraka, namenjena pa sta bila v Sarajevo. Aretirani je bil obtožen nezakonite posesti strelnega orožja in streliva.

† Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustila naša draga mama in žena

Marija Zafran por. Coretti

Pogreb bo v četrtek, 18. junija, ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče v Ricmanjih.

Žalostno vest sporočajo mož Bruno, sin Guerrino z ženo in drugi sorodniki

Ricmanje, 16. junija 1992

Novo avtobusno postajališče na Trgu Oberdan

Danes bo začela na Trgu Oberdan, za postajališčem openskega tramvaja, delovati nova »mini« avtobusna postaja, na kateri bodo imeli končne postaje mestni avtobusi linij št. 4, 14, 35 in 38. Postaja, ki je tako zasedla dosedanji izključno pešcem namenjen prostor, so začeli urejati že pred nekaj meseci. Konzorcijsko prevozno podjetje ACT ob tem tudi obvešča, da bo ves dosedanji otok za pešce rezerviran samo za javna prevozna sredstva, ki bodo vozila v eni sami smeri, in sicer od Ulice Galatti proti križišču z Ulico del Lavatoio na drugi strani trga. Z današnjim dnem bodo torej ukinjene dosedanje končne postaje avtobusov ACT na naštetih progah št. 4, 14, 35 in 38.

Dolina brez vode

Uprava občine Dolina sporoča, da bo za vas Dolina danes od 9. do 11.30 prekinjena dobava vode zaradi nujnih popravil na omrežju.

Zadnji koncert je bil posvečen komorni glasbi klasične harmonike Sklenil se je niz akademij GM

Pretekli petek zvečer se je v evangeličansko-luteranski cerkvi s petim koncertom sklenil letošnji niz akademij, ki jih Glasbena matica posveča svojim gojencem. Šlo je za koncert, ki se je razlikoval od ostalih, saj je bil v celoti posvečen komorni glasbi klasične harmonike.

Ponujeni koncertni spored je tako obsegal skladbe za duo, trio in orkester harmonik. Žal se je niz akademij GM - kljub tematski zasnovi - sklenil ob prisotnosti ne preštevilnega občinstva, čemur je prav gotovo botrovalo sovpadanje občnega zbora SKGZ, nenazadnje pa tudi istočasni koncert barkovljanskega zbora Milan Pertot pri Sv. Ivanu. Mimo teh ugotovitev, ki bi jim morda lahko le bili kos z boljšo koordinacijo dogajanja na zamejskem kulturnem prizorišču, je koncert kot čisto glasbeno-poustvarjalni dogodek doživel svoj uspeh. V skoraj dvehurnem programu so prisotni lahko prislunhili dovolj raznolikemu izboru skladb pretežno izvornih del za harmoniko oziroma harmonikarske sestave. Razen prvega dua, Tatjana in Metke Udovič, ki igrata pri prof. Eliani Zajec, so ostali del koncerta soustvarili gojenci prof. Claudia Furlana. Duo Aleksij Mahnič in Andrej Sancin je predstavil Allegro iz Koncerta v a-molu Vivialdija-Bacha in čisto »svež« Petite Valse v c-

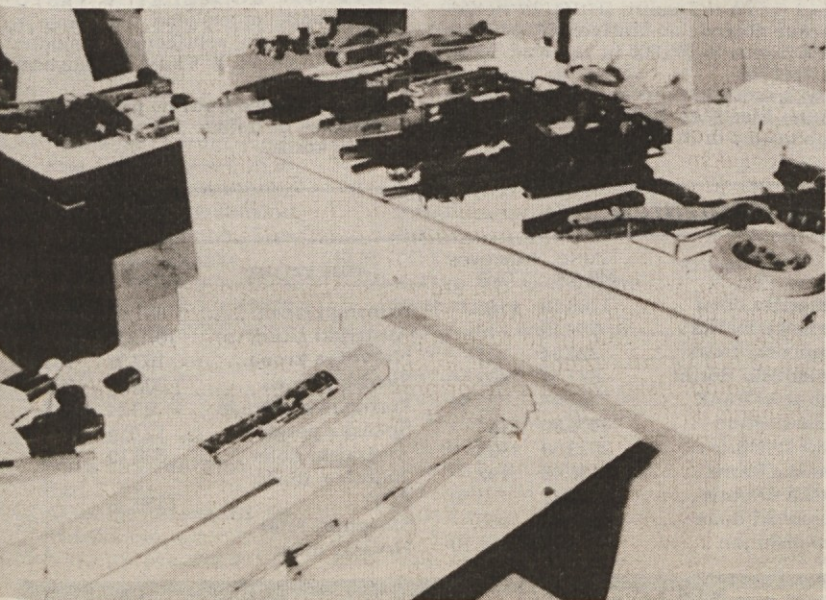

molu sodobnega francoskega skladatelja Pacaleta. V triu se jima je pridružil še Mitja Lorenzi za Gridinove Odmeve iz Voronježa in za prefinjeno interpretacijo slavne Lune, lunice, ki jo je za trio harmonik napisal Aleksander Vodopivec. Učinkovita sta bila tudi Maurizio in Christian Marchesich z dvema odlomkoma - Molite in Toccata - iz Boellmannove Gotske suite za orgle in spretno podano Gridinovo Igro. V drugem delu petkovega koncerta pa je nastopil harmonikarski orkester Synthesis 4, ki ga vodi prof.

Claudio Furlan (na sliki - foto Magajna). Orkester se je po nedavnem odličnem uspehu na mednarodnem tekmovanju v Innsbrucku prvič spet predstavil tržaškemu občinstvu, za to koncertno priložnost pa je poleg zmagovitih akvarelov Jurija Šišakova, ki so izzvali dolg aplavz, podal še sugestivni Kanon ruskega skladatelja Revuckega, Quakernackovo Fantastično burlesko v štirih stavkih, Würthnerjevo Himno in - za primerno razvedrilo - še Marš v B-duru Prokofjeva, ki so ga ob koncu na zahtevo občinstva ponovili.

DAMIANA OTA

Močan udarec mednarodni trgovini z orožjem iz »vročih« območij bivše Jugoslavije Preko Jadrana nevarna vez med vojno in mafijo

Orožje, ki je preko Trsta dopotovalo v Bari

(Telefoto AP)

Tisto, kar so preiskovalci doslej samo domnevali, je te dni dobilo dejansko potrditev: da ima namreč cvetoča trgovina z orožjem, ki prihaja iz »bogato založenih« predelov bivše Jugoslavije, kjer nedolžni umirajo v nesmiselni vojni, svoje hvalne odjemalce v mafijskih združbah južne Italije. Trditev je potrdila večmesečna preiskava, ki so jo kvesture v Trstu in v Bariju izvedle v sodelovanju s hrvaško policijo in ki je v nedeljo ob zori dobila prvi epilog z aretacijo sedmih oseb, dveh v Trstu in petih v Bariju.

V našem mestu so lisice nataknili 36-letnemu poštarju Giuseppu Farracaniju, po rodu iz Barija, ki pa je že deset let zaposlen v tržaškem železniškem poštnem uradu, in 35-letnemu hrvaškemu državljanu Mariu Melonu iz Umaga. V preiskavo je vpletene tudi neka

ženska, ki pa je kot kaže imela pri zadevi zgolj postransko vlogo.

Orožje - 10 ročnih bomb, 8 brozostrelk skorpion in 2 FMK3 argentinske proizvodnje, 1 mitraljez jugoslovanske proizvodnje, 2 protiklepnih raketi in gora municije - so policisti odkrili v poštnem vagonu vlaka, ki je prispel v Bari iz Trsta. Orožje je v naše mesto pritihotapil Melon in ga na pošti s pomočjo Ferracana v anonimnih paketih odposlal v Bari. Tamkajšnja policija je presenetila tudi naslovnike paketov, v katerih stanovanjih je odkrila pravi arzenal orožja, ki je že kdove koliko časa po poštni pritekalo iz vročih območij bivše Jugoslavije.

Po besedah vodje letečega oddelka tržaške kvesture Lorita se preiskava nadaljuje z namenom, da bi razkrinkali vse članke kriminalne združbe, tokrat zajeti kriminalci pa tvegajo kar zglodno kaznen: najmanj 12 let zapora.

† Za vedno nas je zapustila naša draga mama in nona

Ana Pohlen vd. Pertot

Pogreb bo jutri, 17. junija, ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev na Katinari.

Žalostno vest sporočajo hčeri Silvana in Klavdija, sin Rino ter ostali sorodniki

Lonjer, 16. junija 1992

† Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustila naša draga

Giovanna Codri

Pogreb bo jutri, 17. junija, ob 9. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice.

Žalostno vest sporočata nečaka Boris in Meri

Trst, 16. junija 1992

(Pogrebno podjetje Zimolo)

† Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustila naša draga mama in babica

Romana Bordon vd. Crisma

Pogreb bo jutri, 17. junija, ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev v Boljunec.

Posebna zahvala zdravniku Robertu La Speranzi.

Žalostno vest sporočajo hčerki Giordana in Severina, sinova Giordano in Dario, zeta, snaha ter vnuki Mariša, Donatella, Walter in Gianluca

Boljunec, 16. junija 1992

(Pogrebno podjetje - Ul. Zonta 3)

Ob izgubi drage Romane izreka svojcem občuteno sožalje

KD Fran venturini

16. 6. 1990 16. 6. 1992

Ob 2. obletnici smrti

Franca Resinoviča

se ga z ljubeznijo spominjajo

vsi njegovi

Trst, 16. junija 1992

Z nedeljsko postavitvijo obeležja tolminskim puntarjem na Travniku

Gorica poravnala dolg z zgodovino

Bučno, večminutno, skoraj odrešujoče ploskanje je v nedeljo nekaj pred poldnevom na Travniku pozdravilo odkritje plošče v spomin na 11 voditeljev tolminskega kmečkega punta, ki so jih rabljali fevdalne gosposke na istem trgu usmrtili v dneh 20., 21. in 24. aprila 1714. Skoraj tisočlava množica je s tem nadvse omikano nadkrtila vpitje peščice osamljenih neofašistov, ki so na trgu bili edini patetični glasniki sicer številnejših (a prepričani smo, da vsekakor manjšinskih) goriških krogov, ki se po skoraj treh stoletjih še vedno ne morejo sprijazniti s postavitvijo plošče v spomin na tako krvav in zgodovinsko pomemben dogodek. Po drugi strani pa so se povabilu pobudnikov, članov uredništva časopisa Isonzo-Soča, odzvali predstavniki goriške občinske in pokrajinske uprave ("zaradi drugih obveznosti" odsotnega župana je nadomeščal odbornik Alberto Alberti, predsednika Pokrajine pa odbornik Ermes Dosso), župana Nove Gorice Sergij Pelhan in Tolmina Viktor Klanjšček, pa še senator Darko Bratina, konzul Republike Slovenije v Trstu Jože Šušmelj, župani treh slovenskih občin na Goriškem, številni slovenski in italijanski predstavniki krajevnih uprav, sindikatov, društev in organizacij. Predvsem pa so prišli mnogi navadni ljudje slovenske in italijanske narodnosti v dokaz, da je krvava zadušitev tolminskega punta na glavnem goriškem trgu pomemben del zgodovine tega mesta. Dokazali so tudi, da sodi ta dogodek v zavest vseh njegovih prebivalcev in da spominsko obeležje po štirih letih vztrajnih prizadevanj in žolčnih nasprotovanj končno le »vrača Goricci del njene prikrite preteklosti«, kot sta v dvojezičnem govoru poudarila glavna nosilca pobude pa postavitev plošče Karlo Černic in Dario Stasi.

»Z odkritjem obeležja enajstim voditeljem tolminskega punta se oddolžujemo našim prednikom,

množicam navadnih ljudi, kmetom, ki jih pisana zgodovina do pred nekaj desetletji ni beležila in ki so preživeli v urbarjih, v sodnih aktih in v ljudskem izročilu«, sta dejala govornika in nadaljevala: »Danes odkrivamo tudi tisto zgodovino izpred prve svetovne vojne, ki jo en del Gorice brezuspešno potiska v podzavest, ker je ni mogoče prikrojiti nacionalističnim shemam, kajti Gorica se ni rodila s prehodom izpod Avstrije pod Italijo, četudi imena njenih ulic, spominske plošče in spomeniki skušajo prav to dokazovati.«

Černic in Stasi sta obnovila dolgo štiriletno in zapleteno pot do nedeljskega odkritja in spopad med dvema Goricama, ki jo je spremljal: vase zazrta, nacionalistična Gorica ni hotela obeležja, naposled pa je le prevladala ona druga Gorica, »ki se brez predsodkov ozira okoli sebe, ki ne zapira oči, ki pozna Slovence tostran in onstran meje, ki si želi dialoga in ki projektira Gorico v nastajajočo Evropo.«

Trezno in vsake retorike otrese no razmišljanje sta govornika sklenila z željo, da bi obeležje s svojim suhoparnim v štirih goriških zgodovinskih jezikih vklesala

nim besedilom sporočalo, da podoba Gorice in Goričanov ni enostranska temveč večbarvna.

Sledili so štirje kratki pozdravi predstavnikov krajevnih uprav. Občinski odbornik Alberti se ni izgonil omembi polemik okrog obeležja, vendar je ocenil, da je vsak poskus instrumentalizacije zgodovine neumesten in pristranski. Želel je, da naj bi postavitev plošče izzvenela tudi kot sporočilo miru in sprave. Novogoriški župan Pelhan je odkritje ocenil kot kulturni dogodek, ki popravljata zgodovinsko krivico. Na sicer neumestne izzive neofašistov v zvezi s fojbami pa je odgovoril z zagotovitvijo, da se tudi to vprašanje razkriva, saj je v skupnem interesu obeh tu živečih narodov, da se prizna vsa zgodovina in pride do popolne sprave. Pokrajinski odbornik Dosso je spregovoril o vzporednosti zgodovine tukajšnjih narodnosti, zaradi česar tolminski punt ni premoženje je ene, ampak vseh etničnih komponent teh krajev. Bil je upor zatiranega socialnega razreda, ki je zajel ne le Slovence a tudi Furlane. Spominska plošča naj bo zato posvečena sožitju in razvoju take kulture, ki naj priznava različnosti. »Tolminci smo se vrnili v Gorico brez hu-

dobnih namenov, zato da počastimo 11 naših ljudi, ki so se borili za pravičen socialni red«, je dejal tolminski župan Klanjšček. Punt ni imel nobenega nacionalnega prizvoka, pač pa so bili uporni kmetje nosilci in prehodniki idej o socialni enakosti in družbeni pravičnosti.

To so bile spodbudne in razgledane misli, ki so jih izrekli vsi govorniki na nedeljski slovesnosti in ki so jih ljudje podčrtali s prepričanim ploskanjem. Povsem osamljena je onkraj ceste ostala provokacija skupinice neofašistov z misovskim občinskim svetovalcem Stefanom Cosmo in prvim neizvoljenim na listi MSI na občinskih volitvah grofom Filippom Formentinijem. Peščica obritoglavih črnosrajčnikov ob njiju je na vse kriplje z rimskimi pozdravi, vpitjem (»Italia, Italia«, »Ricordatevi delle foibe« in drugimi za vsako rabo primernimi gesli iz svojega repertoarja), zmerjanjem živih (govornikov) in mrtvih (»Tito boia« - kaj pa ima pokojni maršal opraviti s tolminskim puntom?) skušala motiti potek slovesnosti. Ni jim uspelo, saj se nihče ni zmenil zanje, kot se tudi ni nihče resno ozrl na drugo priletno branilko ranje-

ne italijanskosti Gorice, ki ji je pod sončno pripeko nevarno zardevalo obličje, ko je dajala duška svoji jezi skozi piščalko.

Fašisti so naposled odšli nekoliko razočarani, ker nihče ni nasedel njihovim izzivom, pred odhodom pa so morali pustiti policiji in karabinjerjem svoja imena in naslove za morebitne kazenske posledice. Mladi Formentini je tako ob odhodu nič kaj gosposko izpričal svoj bes, s tem da je proti plošči odvrnil snop lističev z napisom »Italia«. Pri tem ne moremo mimo simbolike tega dejanja in prejšnjega razgrajanja. Če so namreč čokati, v črno odeti in čez tilnik obriti pajdaši bili na moč podobni predstavi, ki jo danes imamo o videzu fevdalnih rabljev, je najmlajši potomec grofovsko rodbine s svojo neprikrito jezo (in, naj nam dovoli, z zaskrbljujočim pomanjkanjem vsakega smisla za grofovsko dostojanstvo v obnašanju) bil živ dokaz, da tri stoletja od krvavega zatrtja kmečkega punta le niso minila zaman.

Na slikah (foto Marinčič) govorniki in predstavniki oblasti ob odkritju plošče in skupinica črnih razgrajalcev.

Sen. Bratina s predstavniki Sunia o stanovanjskem vprašanju 536 prošenj za 63 stanovanj

Zgovoren dokaz, da je stanovanjsko vprašanje med najbolj perečimi socialnimi problemi na Goriškem in še posebej v sami Gorici izhaja iz podatka, da je bilo pri nedavnem razpisu zavoda za ljudske hiše IACP za dodelitev 63 ljudskih stanovanj predloženih kar 536 prošenj. To nesorazmerje med povpraševanjem in javno ponudbo, po drugi strani pa tudi pomanjkanje primerne stanovanjske ponudbe s strani zasebnikov in problemi, ki iz tega izvirajo, so bili predmet razgovora na srečanju med senatorjem Darkom Bratino in predstavniki sindikata najemnikov Sunia.

Poleg omenjenega so sindikalni predstavniki opozorili na drugo zgovorno nesorazmerje: po eni strani je namreč lanski popis prebivalstva (in nepremičnin) pokazal, da je na Goriškem na tisoče prostih stanovanj, po drugi strani pa je tudi res, da je ponudba stanovanj za v najem neprimerno manjša in povsem nezadostna, še posebej kar zadeva potrebe manj pre-

možnih slojev. Težave ima tudi, kdor želi kupiti hišo ali stanovanje, saj tisoči občanov že leta čakajo na dodelitev deželnih prispevkov za nakup ali prenoviti prve hiše, so opozorili predstavniki sindikata Sunia.

V najtežjem položaju pa so nedvomno člani več kot 200 družin, ki jih je na Goriškem že doletel sodni izgon. Sindikalni predstavniki so se sicer pohvalno izrazili o človeški in socialni občutljivosti članov komisije, ki na prefekturi sklepa o odložitvah izgonov, kljub temu pa je za vsaj dvajset družin problem izredno pereč, ker niso v stanju, da bi v kratkem za izgon predvidenem roku našle novo stanovanje.

Senator Bratina, piše v sporočilu za tisk, je pozorno prisluhnil navedbi teh problemov in se je obvezal, da se bo na pristojnih mestih zavzel za iskanje primernih odgovorov na našeta človeško in socialno boleča vprašanja.

Tudi dijaki liceja Trubar nocoj na gradu

Gledališka skupina dijakov slovenskega klasičnega liceja Primož Trubar bo nocoj nastopila na goriškem gradu na večeru v okviru grajske poletne kulturne sezone. Večer s pričetkom ob 21. uri na notranjem grajskem dvorišču prireja združenje Goriziagiogovane, ki na njem ponuja ogled štirih najboljših predstav z letošnjega gledališkega tekmovanja goriških in novogoriških šolskih skupin. Med temi so naši licejci z igro *Wonder why*, za njimi pa se bodo s približno polurnimi nastopi po vrsti predstavili še učiteljske Slataper - *Na Aninem rojstnem dnevu*, Naravoslovni srednješolski center iz Nove Gorice - *De profundis clamavi* in poklicni zavod Cossar - *Oltre ogni limite*.

Razprava o statutu občine Krmin ter o prizivu na upravno sodišče

Statut občine Krmin, o katerem je bila sicer v občinskem svetu dolga, vroča in razčlenjena razprava, ne zadovoljuje v tistih delih, ki se nanašajo na priznanje prisotnosti slovenske narodnostne skupnosti in glede opredeljevanja jezikovnih pravic.

V petek, 19. t.m. bo o tem vprašanju govor na srečanju, ki ga pripravljajo člani kulturnega krožka Briška mladina v sodelovanju s Svetom slovenskih organizacij.

Srečanje bo v prostorih osnovne šole na Plešivem, ob 20.30. Govorila bosta dr. Peter Močnik in dr. Renzo Frandolič.

Po enomesečnem premoru jutri spet seja goriškega pokrajinskega sveta

Po nekajtedenskem premoru, oziroma zatišju, se bo jutri popoldne spet sestal goriški pokrajinski svet. Seja je napovedana za 16. uro. Glavna točka dnevnega reda zadeva finančno poslovanje, oziroma ureditev proračuna za tekoče leto, vendar je na dnevnem redu tudi vprašanje, ki bo najbrž sprožilo živahno razpravo: določitev sejnin odbornikom in članom komisij.

Pokrajinski svet se bo predvidoma sestal nato 25. junija.

Odprta je do konca meseca v pasaži Hranilnice Razstava o italijanski prisotnosti na Dunaju

V pasaži na Verdijevem korzu so včeraj odprli zanimivo razstavo o italijanski prisotnosti na Dunaju. Gre za potujočo razstavo, ki so jo v Gorici postavili s sodelovanjem avstrijskega konzulata v Trstu in v sodelovanju z Institutom za mitotelevropska kulturna srečanja in Goriško hranilnico, v katere prostorih je razstava tudi nameščena. Na dvanajstih panojih je nazorno prikazano delo in ustvarjalnost italijanskih umetnikov, glasbenikov, slikarjev, arhitektov, pa tudi preprostih poklicev v avstrijskem glavnem mestu. Na dveh panojih, pa prisotnost Goričanov na Dunaju, ki je bila zmeraj zelo odmevna. Naj omenimo samo arhitekta Maxa Fabianija.

Umetniki iz italijanskih dežel so imeli pomemben delež v oblikovanju dunajskega mesta in življenja v njem že v trinajstem stoletju. Izrazita je bila njihova prisotnost v obdobju baroka.

Vendar so razvoju cesarskega mesta dajali doprinos tudi predstavniki preprostih poklicev. Tako, kakor je avstrijsko glavno mesto vabilo pripadnike drugih v takratnem cesarstvu živečih narodov, je vabilo tudi Italijane.

Glede goriške prisotnosti moramo ugotoviti, da je preskromno predstavljena, čeprav sta temu poglavju od dvanajstih namenjena dva razstavna panoja.

Ugledni Goričani, mnogi slovenske narodnosti, so bili od zmeraj upoštevani zlasti v krogih cesarske družine. Mnogi pa so se uveljavili na področju arhitekture, umetnosti in znanosti.

Sicer imajo obiskovalci razstave, ki bo odprta do konca meseca možnost, da se поблиže seznanijo s

to tematiko ob branju zapisa, ki ga je pripravil prof. Sergio Tavano.

izleti

Društvo slovenskih upokojencev prireja 28. junija avtobusni izlet v Possagno z ogledom rojstne hiše kiparja Canove, muzeja in cerkve. Predvideno je kosilo v Castelfranco in ogled znanega mosta v Bassanu. Prijave pri poverjenikih do jutri, 17. junija. Jutri bo vpisovanje tudi na sedežu društva.

KD Briški grič prireja 21. t.m. izlet v Gardaland. Informacije in prijave na tel. 884018 in 884026.

kino

Gorica

VITTORIA Zaprti. Jutri 21.30 »A proposito di Henry«.

CORSO 18.00-22.00 »La casa nera«.

VERDI 18.00-22.00 »Il ladro di bambini«.

Tržič

COMUNALE 20.30 Zaključni koncert iz ciklusa Danubio — una civiltà musicale.

EXCELSIOR Zaprti.

Nova Gorica

SOČA 18.30 »Zelva Ninje«, 20.30 »Adam-sovi«.

SVOBODA Šempeter 20.30 »Nevidni voznik«.

DESKLE Ni predstave.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI Bassi Rita — Don Boscova ulica 175 - tel. 32515.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU Občinska lekarna št. 1 (Comunale n.1) - ul. Terenziana, 26 - tel. 482787.

pogrebi

Danes, 12.30 Elio Fabbro, iz splošne bolnišnice v cerkev pri Sv. Ani in na glavno pokopališče.

Peti "Koncert na borjaču" v Gabrjah

V znamenju pesmi priljubljenega goriškega skladatelja V. Vodopivca

Moški pevski zbor Skala, Sovodnjska dekleta in Briška dekleta, vse tri zbere uspešno vodi Rozina Konjedic, so v spomin 40. obletnice smrti Vinka Vodopivca pripravili pester in bogat spored skladateljevih pesmi. Uspeh večmesečnega trdega dela so v petek, 5. junija predstavili na celovečernem koncertu v gradu na Dobrovem, v soboto 13. t.m. pa na 5. koncertu

na borjaču v Gabrjah, kjer je kot gost, z ozirom na dolgoletno prijateljstvo in sodelovanje z gabskim društvom in zborom nastopil tudi mešani pevski zbor "Slavec - Zabežec" pod vodstvom "Danijela Grbca.

Ljubitelji zborovskega petja, ki so se v soboto zvečer zbrali na borjaču Pavletičeve hiše, kjer je

tudi sedež KD Skala, sicer malce zaskrbljeni zaradi vremena, so tako prisluhnili najprej Sovodnjskim in Briškim dekletom, ki so v združenih sestavi zapele pet Vodopivčevih pesmi, zatem moškemu zboru Skala, ki je prav tako zapel pet pesmi Vinka Vodopivca, med temi tudi znano skladbo Žabe. Na vrsti so bili zatem pevci iz dolinskega brega, ki jih vodi mladi in dinamični dirigent Danijel Grbec.

5. koncert na borjaču, v znamenju počastitve spomina na znanega goriškega in primorskega skladatelja Vinka Vodopivca, ob 40. obletnici njegove smrti, so sklenili pevci in pevke MoPZ Skala, Sovodnjskih deklet in briških deklet, v združenju postavi in zapeli še tri pesmi.

Spored je napovedovala in povezovala Vesna Češcut. Naj omenimo še, da je pokrovitelj jubilejnega koncerta Posojilnica v Sovodnjah.

V soboto, 20. junija ob 21. uri bodo koncert ponovili še v gradu Kromberk, nedaleč stran, kjer je dolgo služboval in kjer je tudi pokopan priljubljeni skladatelj.

Na sliki - foto Klemše - Člani MoPZ, Sovodnjskih deklet in Briških deklet v zaključnem delu sobotnega nastopa v Gabrjah. Vodi Rozina Konjedic.

Ob priložnosti tudi razstava mladinske literature

Pet otroških skupin na sobotnem Vrtiljaku

Veseli in pisani otroški vrtiljak. Tako bi lahko rekli glede sobotne prireditve v telovadnici Kulturnega doma, ki so jo z združenimi močmi pripravili Kulturni dom, Zveza slovenskih kulturnih društev, Dijaški dom in knjižnica Damir Feigel v soboto popoldne. Nastopili so člani odrskih skupin, pevskih zborov, ritmične telovadbe, mladi glasbeniki iz številnih krajev na Goriškem. Števerjan so zastopali člani odrske skupine KD Briški grič, iz Štandreža so prišli pevci otroškega zbora KD Oton Župančič, iz Doberdoba učenci OŠ Prežihov Voranc, ki so predstavili svoje vtise o srečanju šol, ki nosijo ime Prežihovega Voranca. SZ Dom so predstavljale članice ŠRG, Glasbeno matičko pa seveda mladi pous-tvarjalci.

Pester program je dopolnila še razstava knjig in otroškega tiska, za kar je poskrbela knjižnica Damir Feigel v sodelovanju s Tržaško knjigarno. Otroško srečanje ne bi bilo pravo srečanje, če ne bi na njem spregovorili o živalih. Pa so prireditelji povabili ravnatelja ljubljanskega živalskega vrta in še urednika otroške revije Ciciban in Pionirskega lista.

Svoj doprinos k prijetnemu in sproščenemu vzdušju so seveda dali tudi starši.

Vas zanima kako se je otroški vrtiljak zaključil? Tisti, ki niso bili zraven prav gotovo ne vedo.

Nam pa so povedali: z odličnim sladoledom in seveda z zbornim "nasvidenje" v jeseni.

Nastop otroškega zbora O. Župančič

Tudi teden, ki se je pravkar začel, bo v znamenju številnih kulturnih prireditev, zaključnih pevskih in glasbenih nastopov. V domu Andreja Budala v Štandrežu, bo drevi ob 20. uri, nastop najmlajših pevcev, članov otroškega pevskega zbora Oton Župančič. Poleg otroških pesmic bodo poslušalci lahko prisluhnili tudi glasbenim točkam, v izvedbi gojencev Glasbene matice iz Gorice.

K pripravni zaključnega nastopa je, kakor že tudi prejšnja leta, pristopila Glasbena matica.

Od 18. do 21. t.m. v Gorici

Seminar o ekonomski problematiki držav na območju vzhodne Evrope

Evropeistična akademija iz Furlanije-Juljske krajine bo od 18. do 21. t.m. priredila seminar na temo "Integracija Vzhodne Evrope, od načrtovanega do tržnega gospodarstva".

To mednarodno srečanje prireja Goriška akademija v sodelovanju z Evropskimi hišami iz Gradca, Münchna, Celovca, Zagreba in Nove Gorice. Seminarja se bodo udeležili tudi predstavniki Instituta za razvoj delavskega usposabljanja (ISFOL) iz Rima, ki ima na tem področju velike izkušnje na področju mladinskih zaposlitev v Vzhodni Evropi.

Osrednja prireditev seminarja bo okrogla miza o prehajanju v tržno ekonomijo; udeležbo so poleg drugih najavili, prof. Peter Vencelj z ljubljanske univerze in bivši minister za šolstvo republike Slovenije, vidni predstavniki z Madžarske in deželni odbornik za poklicno izobraževanje Silvano Antonini Cante-rin.

Dr. Peter Sowa, direktor Instituta za Vzhodno Evropo iz Dortmunda, bo orisal položaj in vlogo Nemčije v ključnem obdobju sprememb ekonomskega sistema, medtem ko pa bo prof. Dinko Dubravčić z ekonomske fakultete zagrebške univerze govoril o ekonomski in socialni

krizi, ki jo doživljajo republike na območju bivše Jugoslavije.

V okviru seminarja bo tudi srečanje med goriškim županom Tuzzijem in delegacijo občine Zalaegerszeg z Madžarske, kjer naj bi se dogovorili o sklenitvi pobratimije.

Učitelji se zahvaljujejo

Učitelji osnovne šole O. Župančič v ulici Brolo se toplo zahvaljujemo vsem strašem in dobrotnikom, ki so ob zaključku šolskega leta izvedli denarno nabirko za pomoč begunskim otrokom iz Bosne in Hercegovine.

Nabrano vsoto 730 tisoč lir smo izročili sestri Michelangeli čudodelne svetinje, ki ga bo izročila zbirnemu centru v Postojni.

Učitelji OŠ O. Župančič

Učiteljski zbor slovenskih osnovnih šol se iskreno zahvaljuje SDGZ za bogat materialni prispevek (fotokopirni papir), ki nam je bil v letošnjem letu izredno dobrodošel in dragocen.

Slovenskemu društvu Jadro iz Ronk letošnja nagrada Dušana Černeta

Društvo Jadro je letošnji dobitnik nagrade Dušana Černeta, ki jo predstavniki istoimenskega sklada podeljujejo v spomin na časnika in katoliškega družbeno-političnega delavca, po katerem je poimenovana. Društvo s sedežem v Ronkah je nagrado prejelo kot priznanje za ohranjanje slovenske prisotnosti, besede in kulture na obrobem področju slovenske prisotnosti v zamejstvu, kot je na-

glasil predstavnik Sklada Černe Saša Martelanc na srečanju v nedeljo, na sedežu društva v Romjanu. Na tem območju je slovenski živelj še bolj izpostavljen asimilaciji, zato je društveno delovanje težje obnemem pa tudi bolj dragoceno kot v drugih okoljih. To misel je nadalje razvil Drago Legiša, ki je tudi sam poudaril pomen prosvetnega dela v krajih, kjer je

nevarnost odtujitve od narodovega debla največja. Izpostavil pa je tudi drug dragocen element društvenega delovanja in sicer zgled sožitja z večinskim narodom, s katerim društvo Jadro stopa v stik opremljeno le z orožjem kulture. Tretji predstavnik Sklada, Zorko Harej, je podrobneje navedel bogato dejavnost društva od prirejanja tečajev, razstav, predavanj, do nastopov in raznih prireditev, ki so člane odbora privedle do izbire letošnje dobitnika nagrade. Vse to vestno in potrpežljivo delo, je ocenil Harej, je v veliko korist Slovincem v Laškem pa tudi vsej slovenski narodnostni skupnosti.

Predsednik društva Jadro inž. Karlo Mučič je nato iz rok predstavnika nabrežinske posojilnice prejel ček, ki moralno priznanje za opravljeno delo dopolnjuje tudi z materialnim. Sledila je predstavitev nove številke društvenega zbornika Jadro. Vsebinsko, h kateri se bomo še povrnili, je predstavil urednik Jurij Paljk. Srečanje so obogatili še nastop pesnice Lilijane Vižintin, misli župnika Ambroža Kodelje ter razstava čipk.

Na sliki (foto Marinčič) z nedeljskega srečanja v Romjanu

pismo uredništvu

Nekaj ugotovitev o zadevi župnišča

Prejeli smo s prošnjo za objavo:

"Gospod Miro Kuzmin se je podpisal pod pismo uredništvu v Primorskem dnevniku v torek, 2. junija t.l. Najprej čestitam Kuzminu za izreden novinarski podvig, saj izčrпно poroča o srečanju, katerega se ni udeležil. Če bi se ga (in lahko bi se!), bi lahko tam postavil vsa svoja vprašanja in bi nanje tudi dobil odgovore. Po toči zvoniti je malo prepozno, mar ne?

Iznajdljivega pisca čudi, da v občini obstajajo tudi nekateri, ki ne trobijo v isti "rdeče-roza" pobarvan rog. Kako pa naj govorimo o demokraciji, če tega ne bi bilo in bi občinsko upravo prav vsi pustili, da mirno spi? Demokracija je in zato ima vsak pravico pokazati drugim tudi drugo plat medalje. Glede župnišča pa samo to: tudi slepci lahko izračunajo (na prste ali kako drugače), koliko časa je preteklo od prve obljube izrečene 28. januarja 1989 do 25. februarja letos, ko je občinska uprava začela s pripravo konkretnih načrtov in prošnjo za posojilo, ki je zdaleč premajhno za pametno rešitev problema. Če se dela ne bodo začela prav kmalu, ta znesek na bo dovolj niti za streho. Kaj pa celotna obnova stavbe? Če bi bilo res, da je občinska uprava storila vse in da je pokazala dovolj volje, potem bi danes pisali leto 1989 ali kvečjemu leto 1990! Poleg tega je bila župnija od vsega začetka pripravljena prevzeti vsa bremena (zato obstajajo piani dokumenti - v katerikoli obliki) za hitro in dokončno reši-

tev stavbe, ki propada. Gospodu Kuzminu (in mogoče še komu) najbrž ni znano, da je namembnost te stavbe točno in jasno določena od postavitve temeljnega kamna. Zgrajena je bila samo za župnišče. Župnišče pa pomeni: 1) župnijski urad, ki opravlja tudi civilne posle, saj hrani tudi edine dokumente v občini starejše od leta 1924; 2) prostor za župnijske dejavnosti vseh župljanov, ki to želijo; 3) bivališče za župnika in njegove pomočnike. Zato je dejanski lastnik stavbe le župnija, čeprav je v času fašizma nekdo lastništvo le formalno prepisal na občino. Vse občine v Italiji so se lastništvu odpovedale in ga vrnilo prvotnemu lastniku. Med zadnjimi sta to storili občini za Foljan in Šmartin. Lahko bi se poslužila tega postopka tudi naša občina in bi bilo konec besedi, podtikanih in problemov že ob samem začetku. Po mojem mnenju, prej ali slej se bo to moralo zgoditi. Morda je ena od možnih poti tudi preko sodišča, če se stvari ne bodo premaknile v tem, četrtem letu nepotrebnih napetosti. To so dejstva, spoštovani gospod "Kuzmin". Ob dejstvih pa, tudi če je kdo slep, dejstva ostanejo in govorijo, da jih vsi tisti, ki niso slepi vsaj slišijo.

Hvala tudi za komplimente glede moje "zelo lepe in tekoče italijanščine".

S spoštovanjem
Černic Branislav
Gabrje, 8.6.1992

Je poslovanje občin v skladu s smotrnostjo in gospodarnostjo?

Pred kratkim nas je upravitelj družbe LOG.O.S. dr. Michele Orzan seznanil z izkušnjo, ki jo je imel v poslovanju z upravo občine Ronke. Znano je, da poslovanje krajevnih ustanov ni tako ažurno kakor poslovanje zasebnih podjetij, vendar se zdi, da gre v tem primeru za zares simptomatičen primer. Simptomatičen v smislu zapletenega birokratskega postopka, katerega končni učinek je ta, da bo občinska uprava nakup materiala, oziroma druge storitve v bodoče najbrž plačevala dražje. Ne spuščamo, se na ugotavljanje, če je bil postopek ki ga navaja g. Orzan edini možni, oziroma obvezujoč. Opozorili bi le radi na posledice, ki jih bo, kot kaže povzročil.

Gospod Michele Orzan ugotavlja v pismu tudi naslednje:

"Občina mi nalaga, ne da bi se predhodno o tem dogovorili, da vplačam določeni znesek, da lahko (občina) plača blago, ki je bilo dobavljeno že januarja. Razume se, da bodo dobavitelji te občine, spričo takega ravnanja, povišali cene tej ustanovi za več kakor znaša znesek, ki bi ga morali predhodno vplačati, zato da nadoknadijo 1) zamudne obresti za zapoznelo plačilo 2) obresti za nadaljnje zamude, ki nastajajo zaradi "novosti" 3) obresti na višino dodatnega stroška 4) strošek za položnico poštnega tekočega računa 5) strošek za delovno silo, za čas, ki ga uslužbenci porabijo za izpolnitev položnice, za informacije in za knjiženje operacije 6) splošni strošek vodstva podjetja, ki mora primeru slediti."

Po drugi strani pa je tudi postopek na Občini, ugotavlja g. Orzan, zahteval kar nekaj operacij, in to samo postopek za izterjanje zneska za takoimenovane tajniške pristojbine, od formulacije sklepa občinskega odbora, do izpolnitve obrazca poštnega tekočega računa, pisanja pisma, protokolaranja, odpošiljatve itd. Vse to pomeni strošek, ki ga lahko zelo natančno opredelimo. Torej, občina mora, zato da lahko vnovič nekaj tajniških pristojbin, najprej "uporabiti" nekaj lastnega denarja, oziroma nositi kar precejšnje stroške.

Te dni v Ljubljani festival in kongres lutkarjev

Lutkarji vsega sveta na UNIMA 92

Ljubljana je postala te dni lutkovna prestolnica. V njej so se zbrali lutkarji vsega sveta, da bi si izmenjali umetniške izkušnje ter spregovorili o prihodnji usodi lutkarskega umetniškega izražanja. V nedeljo se je namreč slovesno pričel festival lutkarjev Unima '92, na katerem bo skozi predstave lutkarskih gledališč iz raznih krajev sveta mogoče občudovati in doživljati različne kulturno umetniške pristope, take, ki črpajo iz večstoletne tradicije, kot tudi take, ki se oplajajo ob iskanju novih umetniških izrazov. Računajo, da se svetovnega lutkovnega festivala v Ljubljani udeležuje več kot šeststo gledališčnikov z vsega sveta. Poleg uradnega festivalskega programa bodo v teh dneh prikazali tudi delo raznih najpomembnejših svetovnih lutkovnih šol in inštitutov.

Festival spremlja še vrsta drugih pobud, od razstav do razprav o lutkarstvu v vzgoji in terapiji. Ves teden bodo v stari Ljubljani (Gornji trg, Čevljarški most, Ribji trg, atrij Gledališkega in filmskega muzeja), predstave za otroke in odrasle gledaliških skupin

iz Avstrije, Italije, Romunije, Rusije, Velike Britanije in Slovenije. Posebej pa velja poudariti, da bo celotni festival spremljal 16. svetovni kongres lutkarjev.

Že leta 1929 so se v Pragi zbrali lutkarski entuziasti mnogih evropskih dežel in ustanovili mednarodno zvezo lutk, prvo gledališko združenje sploh. Union International de la Marionnette UNIMA združuje danes več kot 5000 lutkarjev vsega sveta in po svojih močeh prispeva k boljšemu poznavanju kultur, tradicije, izraznih možnosti in sodobnih hotenij lutkovne umetnosti. Vsaka štiri leta se zberejo lutkarji na kongresu, ki ga vedno spremlja svetovni festival. Naslov letošnjega kongresa v Ljubljani je Lutkovna umetnost - integralni del kulture.

V uradnem programu festivala bo danes ob 16. in 20. uri v Cankarjevem domu na sporedu predstava za otroke od štirih let naprej O, nebesa! v izvedbi belgijskega gledališča Theater Taptoe. Jutri bosta v Cankarjevem domu dve predstavi za odrasle. Ob 15. in 19. uri bo nastopila španska gledališka skupina Bambalina Titelles s predstavo Don Kihot, ob 21. uri pa francoska skupina Theatre de L'Arc-en-Terre s predstavo Modro, belo, rdeče in črno. V četrtek bodo poleg teh dveh predstav na vrsti nastopi avstralske gledališke skupine Handspan Theatre z lutkarsko igro za odrasle Ženski sami (v Gledališču Glej ob 16. in 20. uri). V Cankarjevem domu bo skoraj istočasno (ob 16.30 in ob 19.30) nastopila kanadska skupina Manitoba Puppet Theatre z igro za odrasle Shvester. V Šentjacobskem gledališču bo ob 17. in 20. uri hrvaška gledališka skupina Zagrebačko kazalište mladih predstavila Mojstra petelina, češka skupina Divadlo Drak pa bo ob 22. uri predstavila v Cankarjevem domu Ostržka.

Jutri v gledališču Rossetti začetek mednarodnega festivala operete »Adijo, mladost« - uvertura v tržaško operetno poletje

Po zaprtju gledališča Verdi zaradi prenovitvenih del, bo prostorno gledališče Rossetti ponovno prizorišče tradicionalnega tržaškega operetnega festivala 1992, ki se začne jutri zvečer, s prvo od treh predvidenih operet oz. glasbenih komedij in s spremljevalnimi prireditvami, uglasenimi na glasbo operetnega žanra. Na vrsti bo že nekoliko pozabljena a že vedno mikavna opereta italijanskega skladatelja Giuseppeja Pietrija »Adijo, mladost« (v izvorniku »Addio, giovinezza«) uglasbene po istoimenski komediji Camasia in Oxilie. Gre za tipično delo meščanskega gledališča »belle époque«. Zgodba je zajeta iz razigranega študentovskega življenja in pripoveduje o kratki ljubezenski peripetiji Maria in Dorine. Uprizorjena prvič leta 1913 je potem izvabljalna smeh in solze vsaj trem generacijam, pa ni izključeno, da ji bo lahko še vedno, čeprav se je svet že tako do obisti spremenil, da ni več ne čustev ne časa za jok, pa žal tudi za smeh ne. Toda moč operete je vendarle bila in ostaja prav v tem, da zna vsaj za kratek čas treh ur ali kaj več, potisniti vstran stiske in bedo vsakdana. To bi vsekakor moralo uspeti tudi tokratni tržaški uprizoritvi, vsaj sodeč po njenih realizatorjih, ki jim izkušnje v tem teatarskem žanru ne bi smelo manjkati.

Režija Pietrijeve operete »Adijo, mladost« je zaupana Mariu Licalsiju, scenografija Mariu Catalanu, kostumi Jürgen Aueju, koreografija Giuliani Barabashi, glasbeno vodstvo pa »hišnemu« dirigentu gledališča Verdi Guerrinu Gruberju, ki bo imel na razpolago izkušeno ekipo pevcev in igralcev. V glavni vlogi Dorine bo nastopila sopranistka Maria Grazia Bonelli, lanska zmagovalka natečaja Katia Ricciarelli, v vlogi Maria pa eden redkih italijanskih tenorjev tega žanra in operetnih igralskih talentov Roberto Bencivegna. Nosilec komične vloge Leoneja bo Marco Camastra, v vlogi »milijarderke« Elene pa se bo predstavila Alessandra Ruffini, zmagovalka nedavne »Nagrade mednarodne kritike«.

Na uprizoritev »Adijo, mladost« bodo navezane še druge prireditve kot na primer večer posvečen enemu od avtorjev besedila operete Ninu Oxilii, ki je padel v prvi svetovni vojni leta 1917, z udeležbo uglednih osebnosti (22. junija), še prej pa 18. junija v kavarni San Marco večer namenjen antologiji »Pesmi belega telefona« s sodelovanjem sopranistke Cristine Pastorelli in pianista Andrea Bambaceja.

Druga opereta na sporedu bo »Spomladanska parada« zadnjega kralja »dunajske operete« Roberta Stolza, ki bo tokrat prvič uprizorjena v Italiji in ki je v letih 1940 in 1955 doživela še prej kot opereta tudi dve filmski realizaciji, poslednjič z nepozabno »Sissi« Romy Schneiderjevo. Stolz je to delo napisal leta 1964 po besedilu Ernsta Marischke in v priredbi Huga Wienerja. Tržaško postavitev so pripravili režiser Filippo Crivelli, sceno in kostume Jürgen Aue, koreografijo Baayork Lee, glasbeno vodstvo pa bo v zanesljivih rokah Alfreda Eschweja. Tudi izbor nastopajočih zagotavlja imeniten spektakel, saj bo med nami ponovno ljubljenska tržaškega operetnega teatra, simpatična in mikavna sopranistka in subretka Daniela Mazzucato v vlogi mladega madžarskega dekleta Marike, ki na obisku na Dunaju doživi svojo

veliko ljubezen. Ob njej bo še cela vrsta odličnih interpretov, občinstvu znanih že s prejšnjih festivalov, kot so tenorist Max Rene Cosotti, Tiziana Caminiti, Irma Capece Minutolo, komik Ugo Maria Morosi in drugi. Premierska predstava operete bo 27. t.m.

Tudi to opereto bodo spremljale vzporedne prireditve, med katerimi predvsem gostovanj »Orkestra dunajskih dam« 23. junija v Avditoriju Revoltella, ki bo ves spored posvetil avtorju tisočih pesmi Robertu Stolzu, dan kasneje pa bodo podelili »Mednarodno nagrado operete '92« sloviti divi nemškega glasbenega teatra in glasbenega filma tridesetih let Mariki Röck.

Tretja predstava na letošnjem operetnem festivalu bo slovita ameriška glasbena komedija, pravzaprav »musical« v slogu »westerna«, »Oklahoma« v izvorni postavitvi iz Broadwaja in v izvedbi American Musical Company iz New Yorka s samimi velikimi imeni. Premiera bo 9. julija.

Melodijam tega osvajačnega westerna bo sledila 18. julija koncertna izvedba klasične operete »Noč v Benetkah« (Una notte a Venezia) Johanna Straussa z zborom in orkestrom gledališča Verdi pod taktirko Franka Cramerja in z imenitnimi opernimi pevci kot so Milena Rudifieria in drugi. Še prej bo v gledališču Rossetti gostoval znani tržaški avtor in pevec lahke glasbe Lelio Lutazzi (16.), večer kasneje (17.) pa legendarni virtuosistični orkester glasov »Swingle singers«.

j.k.

Dorina iz operete »Adijo, mladost«

Ob ponatisu Papinijeve polemike o smislu šole kot inštitucije Straniščna stena najboljši tekst

Dijaki se te dni potijo v pričakovanju velike življenjske preizkušnje — mature. Pred izpraševalno komisijo bodo morali dokazovati svoje znanje in prepričati profesorje, da so jih dolga leta šolanja usposobila za prevzemanje zahtevnih nalog v sodobni zapleteni družbi. Vsi spremljamo z zanimanjem ta vsakoletni obred in nato presojamo izide in ocene, občudujemo »šestdesetice« in jim prerokujemo veliko bodočnost.

Kaj pa če stvari niso tako preproste, kot smo jih navajeni presojati? Kaj če šola ne odigrava v celoti tiste vloge, ki ji jo pripisujemo? Kaj če je šola pravzaprav odveč in ni od znanja, ki ga deli, še manj pa od ocen, ki jih daje, odvisna dejanska uspešnost nekega človeka v življenju? To vprašanje seveda ni novo. Zastavljali so si ga v vseh časih. Marsikdaj iz golihih polemičnih vzgibov, marsikdaj pa tudi iz poštenih skepse tega ali onega razumnika.

V teh dneh je to vprašanje spet v središču pozornosti. Tokrat je za polemiko, ki bo brzkone sprožila veliko besed v italijanskem kulturnem in šolskem življenju, poskrbel alternativni založnik Marcello Baraghini, ki je v ta namen poklical na pomoč nič manj kot Giovannija Papinija (1881-1956), nemirnega in s futuristično miselnostjo prepojenega pisatelja, novinarja in esejista, ki je nad vse rad postavljaval razne stvari v dvom. Papini je leta 1919 postavil v dvom tudi smiselnost šole kot inštitucije. V enem od svojih člankov z

naslovom Zaprimo šolo je zapisal, da šola pravzaprav poneumlja in zato negativno vpliva ne le na dijake, temveč tudi na profesorje. Edini resnično iskreni učni tekst je po njegovem straniščna stena. Izhodišče njegovega razmišljanja je ugotavljanje, da v življenju običajno uspevajo tisti, ki so bili v šoli slabi, medtem ko se odličnjaki v življenju težko obnesejo in so običajno tudi na delovnih mestih nič več kot povprečnejši. Nekaj resnično novega v zgodovini so vedno prispevali tisti, ki niso obiskovali šol, ki so iz nje kmalu zbežali, ali pa jim je bilo usojeno sedeti v oslovskih klopih. Kakšen smisel ima potemtakem šola, se sprašuje Papini in se opredeljuje za njeno ukinitve.

To polemično razmišljanje ponuja sedaj založnik Baraghini letošnjim maturantom, njihovim naslednikom in seveda vsem, ki se s šolo posredno ali neposredno ukvarjajo. Baraghini je v Italiji zaslovel kot alternativni založnik. Izumil je takoimenovane knjige za tisoč lir. To so drobne mikroskopske knjižice in dejansko stanejo tisoč lir. Doživele so velik uspeh in prinesle njihovemu izumitelju sloves, kar ga je očitno spodbudilo, da se je izzivalno lotil tudi delikatne teme o smislu ali nesmislu šolske inštitucije. Za Baraghinija ne vemo, kako mu je šlo kot dijaku v šoli, lahko pa bi sklepali, da mu verjetno ni šlo najboljšo, če naj velja Papinijeva trditev o uspešnosti v življenju tistih, ki

so bili v šoli neuspešni. Drobenci ponatis Papinijevega polemičnega članka bo založniška družba Messaggerie libri, ki je največji neodvisni distributer v državi, sedaj brezplačno razdelila letošnjim maturantom, če bodo za to seveda zaprosili v knjižarnah družbe v Milanu, Bologni, Firencih, Sieni in Rimu. V prosti prodaji za vse ostale pa bo šele z začetkom prihodnjega šolskega leta. Zanj bodo lahko zaprosili tudi profesorji, saj, kot trdi Papini, šola poneumlja tudi njih.

Kaj pa meni o tem italijanska kulturna stvarnost? Pobuda je seveda prilila olja na ogenj polemike o neustreznosti italijanskega šolskega sistema, ki je bil vedno tarča brezkončnih razprav. Seveda ne v smislu, da bi bilo treba šolo ukiniti. Čisto obratno. Treba jo je prenoviti, preurediti in usposobiti za nove izzive. Postati pa mora po mnenju nekaterih ne le kovačnica znanja, temveč tudi spodbujevalka uporništvu v mladem človeku, ki se je danes morda preveč zaprl sam vase in ne odraža resničnih oporečnejših teženj, ki so tipične za mladega duha.

Kakorkoli že, Papinijeva polemika je zadela v črno. Spet je odprla razpravo o problemih italijanskega šolstva. Nekaj dobrega mora v njej vendarle biti, ugotavlja na primer zgodovinar Luciano Gallino, če pa kljub dejstvu, da je skrajno razmajana, vendarle proizvaja veliko zanimivih glav. Teh pa bomo vedno bolj potrebni.

(dk)

Fontana nam je natočila kupo koprške literature

Po daljšem času je izšla nova, po vrsti že 19. številka literarne revije Fontana, ki uspešno »kroži« po primorskih občinah. Tokrat je prišla spet na vrsto matična občina Koper - potem ko so se v zadnjih dveh letih zvrstile Idrija, Trst, Tolmin, Ajdovščina, Izola in Sežana.

Vsebinska zadnje številke Fontane (na 130 straneh malega formata) je kaj pestra in raznolika. Ob že standardnih rubrikah »Poezija« in »Proza« se namreč pojavlja zanimiv zapis »Pesniških perspektiv«, v katerih se prvič predstavlja cela plejada nadebudnih koprskih lirikov (večina jih obiskuje literarno delavnico pisatelja Marjana Tomšiča), uvedeni pa sta tudi novi rubriki »Polemika« (v njej Franjo Frančič odgovarja Jolki Milič) in »Recenzija« (Vera Pejovič tu poglobljeno analitično razčlenjuje knjigi novel Milojke Žižmond Kofol »Polovica ženske« in »Levitve«). Zaključek pa pripada nepogrešljivemu Toniju Karjoli - Andreju Jelačinu - z novimi svežimi zbadljivkami v »Kotičku Tonija Karjole«.

In kateri avtorji objavljajo v tej številki svoje novejšje prispevke? V rubriki »Poezija« so to: Edelman Jurinčič, Franjo Frančič, Magdalena Svetina - Terčon, Danilo Japelj, Milena Cigler, Jure Drljejan, Ksenija Mlekuž, Dino Gržinič, Marta Smrdel, Andrej Rifel - Felan, Milena Draščič - Rušnjak (istrske narečne pesmi), Brane Zupanc in Nataša Jakomin -

Centa, rubriko pa zaključuje mogočna poema »Kristusov beg« pred 20 leti preminulega koprškega pesnika Nika Župana, katerega zbirko »Korak do sonca« je Fontana posthumno izdala pred kratkim.

V proznem oddelku objavljajo svojo najnovejšo kratko prozo avtorji: Marjan Tomšič, Maja Štromar, Stojan Ržek, Marta Smrdel, Ilonka Hajnal in Ante Bacić Fratrić, ob njih pa prvič objavlja še cela vrsta mladih koprskih literatov iz že omenjene literarne delavnice, ki jo v Kopru vodi posestelj Marjan Tomšič. Skratka, če se »po jutru dan pozna«, potem se nam na področju koprške literature ustvarjalnosti vsekakor obetajo boljše časi...

Likovna oprema 19. številke Fontane je delo Arduina Hrvatina iz Šmarji, ki je prispeval 10 čudovitih risb istrskih vaških pejsažev, miniatura risba koprške Pretorske palače, na ovitku pa je delo Nella Pacchietta. (dj)

■ V okviru poletnih prireditev, ki jih prireja kulturni center »Srečko Kosovel« v Sežani, bo v petek, 26. junija, ob 21. uri nastopilo Mladinsko gledališče ljubljansko z delom Iva Svetine Šeherezada, ki je bilo deležno velike pozornosti in laskavih ocen kritike in občinstva tako pred dvema letoma v Mehiki, kot aprila letos na dveh gledaliških festivalih v Južni Ameriki.

